

Fra: Sjømat Norge

Dato: 16. april 2020

SJØMATNÆRINGENS ROLLE I SENTRAL GJENÅPNINGEN AV NORSK ØKONOMI

Norge og verden er i en svært krevende situasjon som følge av koronapandemien. Oppgave nummer én har vært, og er smittebegrensning for å unngå overbelastning av helsevesenet. De omfattende og inngripende tiltakene som er innført for å få kontroll med viruset, har voldsomme økonomiske konsekvenser som eksperter hevder vil prege norsk næringsliv i lang tid fremover. Når Norge gradvis gjenåpnes vil det være behov for investeringer som setter fart i økonomien. Sjømatindustrien er allerede en av våre viktigste næringsveier og peker seg ut som en sentral fremtidsnæring.

I dette notatet peker Sjømat Norge på hvilke konkrete tiltak som bør gjøres i denne tiden for å bidra til at vår næring er med på å dra norsk økonomi i gang igjen og skape god, langsiktig effekt. Når det nå er behov for større industriprogrammer bør disse utformes slik at de samtidig sikrer omstilling i retning av et mer klimavennlig næringsliv.

Foredling og eksport

- Koronoakrisen rammer globalt, samtidig som det er kritisk å opprettholde internasjonal handel og vareflyt. Økt risiko fører til at private tilbydere av kortsiktig kredittforsikring strammer inn rammene. Som et umiddelbart tiltak må **GIEK utrustes med økte rammer slik at de kan avlaste og ta større risiko, også på land de normalt ikke har anledning til.**
- Økt foredling i Norge vil bidra til at vi mer effektivt får nyttiggjort restråvarer, øker verdiskapingen i Norge og reduserer transportvolumet. For å øke bearbeidingsgraden i Norge må vi sikre at norsk foredlingsindustri er konkurransedyktig. Her spiller blant annet bruk av ny teknologi en viktig rolle. **Sjømat Norge mener at det vil være riktig å etablere et innovasjonsprogram som et langsiktig tiltak for å effektivisere og modernisere produksjonen.** Programmet må også sikte seg inn mot å redusere energibruken i foredlingsleddet, og utvikle teknologi som ivaretar kvalitet og forbedrer produktenes holdbarhet, slik at transport kan vris mot båt og bane. Eksisterende og nye virkemidler fra Innovasjon Norge, Investinor, Nysnø og Enova må inngå i satsingen.

Havbruk

- **Sjømat Norge går inn for at det utlyses en egen gruppe tillatelser for havbruk til havs** (områdene som ligger utenfor dagens produksjonsområder). Tillatelsene skal kun benyttes i eksponerte farvann til havbruksanlegg som er dimensjonert for de mer utsatte forholdene. Havbaserte tillatelser må tildeles gjennom separate auksjoner. Utviklingstillatelsene har allerede lagt til rette for gode teknologiske løsninger. Ved å gjøre havbruk til havs kommersielt lønnsomt ved rett prising av tillatelser, kan det skapes et viktig marked for norsk verftsindustri og bidra til å sette fart i maritime næringer. Samtidig legges det til rette for økt produksjon av mat fra havet. Tiltaket forventes å gi langsiktig effekt, men vil allerede på kort sikt gi økte oppdrag til verftsindustrien.
- Kystnært havbruk vil også i fremtiden være dominerende i norsk havbruksnæring. For å bidra til at den tradisjonelle delen av næringen videreutvikles vil det være behov for en utviklingsordning som bidrar til å løse fiskevelferds- og bærekraftsutfordringer. **Det bør åpnes for en runde med innovasjonstillatelser som er målrettet mot forbedringer av eksisterende teknologi hva gjelder fiskehelse, fiskevelferd, arealbruk og redusert miljømessig påvirkning. Dette vil også gi gode muligheter for norske leverandører og verftsindustri. Tiltaket gir langsiktig effekt, men vil allerede på kort sikt gi økte oppdrag til verfts- og leverandørindustrien.**

Klimatiltak i sjømatnæringen

Sjømat har lave klimautslipp, men også næringer med et lavt avtrykk må bidra til ytterligere reduksjon. Dette er et arbeid som må iverksettes uavhengig av koronakrisen, og tiltak som skal bidra til å sette fart på økonomien bør derfor ha en tydelig miljøprofil.

- Innenfor havbruksnæringen bidrar fiskefôr og fôrråvarer til mer enn halvparten av klimaavtrykkene til laksen. Det er derfor behov for å oppskalere produksjon og høsting av nye fôringredienser slik at de blir reelle alternativ til vegetabilsk råstoff som soya, mais og raps, samt et supplement til dagens ressurser av fiskemel og fiskeolje. **Sjømat Norge anbefaler at det igangsettes et eget industriprogram for utvikling og oppskalering tilgang på fôrråvarer med lave miljøfotavtrykk.** Dette kan skape et nytt norsk industrieventyr innen fôr, helse og bioteknologi. Inntekter fra salg av tillatelser innenfor havbasert havbruk samt inntekter av salg fra innovasjonstillatelser (som nevnt ovenfor), sammen med offentlige midler kan finansiere opp et slikt industriprogram. I tillegg bør det åpnes for bruk av innovasjonstillatelser og fangsttillatelser som en del av programmet. Tiltaket gir langsiktig effekt for norsk økonomi.
- Arbeidet med å elektrifisere sjømatnæringen må forsterkes. Det er behov for alternativt drivstoff i fiske- og havbruksfartøyene. Innenfor fiskeriene er det utslippene fra flåten som står for det største klimaavtrykket. Utslippene av CO₂ og NO_x bør ytterligere reduseres. **Derfor må det skje en målrettet satsing på flåtefornyelse og oppgradering av eksisterende fartøy.** For enkelte fartøygrupper vil batteridrift være mulig, for andre fartøygrupper er f. eks. hybridløsninger svaret. En slik satsing kan skje ved å øke bevilgningene til Enova samt at en del av midlene øremerkes til klimareduserende tiltak i havbruksrederi og fiskeflåten. Ordningen bør rettes inn mot både nybygg og eksisterende fartøy. **Det bør i tillegg utvikles et finansieringsprogram for fornyelse av fartøy i havbruket og fiskeflåten.** En slik satsing vil bidra til et løft i aktivitetene ved norske verft. Dette kan blant annet gjøres ved at Eksportkreditt gis anledning til å finansiere nybygg som er mindre 100 bruttotonn. Tiltaket vil på kort sikt bidra til å øke aktiviteten i verftsindustrien.

Kapitaltilgang og markedsadgang for å øke investeringer:

- For å gjenoppbygge næringslivet i etterkant av denne krisen vil det være behov for at noen har evne til å gjennomføre investeringer. Alternativt vil dette ha svært negative implikasjoner også for leverandørindustrien. Store deler av næringslivet er allerede i ferd med å bli tappet for kapital. For de deler av næringslivet som fortsatt har kapital, vil det være viktig med forutsigbarhet som øker evnen og viljen til investeringer. Det er viktig å skjerme arbeidende kapital fra formuesbeskatning. Sjømat Norge anmoder om at det raskest mulig gjøres politiske fremlegg når det gjelder særskattlegging av havbruksnæringen som gir næringen tillit til at rammevilkårene avklares.
- Sjømat Norge oppfordrer til at det også skapes ro rundt de skattemessige rammevilkårene til havbruksrederiene slik at disse også fremover blir likebehandlet med kystfarten. Usikkerhet rundt skatteregimene vil forsinke investeringer for å redusere utslipp av klimagasser fra havbruksrederiene.
- Sjømatnæringen har virksomhet langs hele kysten. Utbedring av veger til kystdistriktene, investeringer i havner, farleder og samferdsel er viktig for fremføringen til markedene. Når vi nå går inn i en periode med høyere ledighet bør samferdelstiltak forseres
- Norsk næringsliv og sjømatnæringen spesielt har vært og vil i fremtiden være helt avhengige av global handel. Arbeidet med å sikre markedsadgang og senke tollsatser på bearbeidet sjømat må forsterkes.